

Mikko Könkkölä

22.10.2018

Tuomioistuinvirastotoimikunnan puheenjohtaja

Lakivaliokunta

HE Tuomioistuinvirastoa koskevaksi lainsäädännöksi (HE 136/2018 vp)

Esityksestä

Tuomioistuinvirasto

1. Esityksessä ehdotetaan perustettavaksi tuomioistuinvirasto, jolle siirrettäisiin oikeusministeriöltä tuomioistuinten ylläpitotehtävät. Uudesta virastosta ja sen tehtävistä säädettäisiin tuomioistuinlakiin otettavassa uudessa 19 a luvussa. Tuomioistuinviraston keskeinen tehtävä on huolehtia tuomioistuinten henkilöresursseista, toimitiloista, tietojärjestelmistä ja koulutuksen järjestämisestä. Tuomioistuinvirasto olisi hallinnollinen viranomainen eikä se käyttäisi tuomioistuimelle kuuluvaa lainkäyttövaltaa. Virastolla ei olisi myöskään kurinpitovaltaa tai erityistä tuomioistuihin tai tuomareihin kohdistuvaa valvontavaltaa.
2. Tuomioistuinviraston ylin päättävä toimielin olisi johtokunta, jossa tuomareilla olisi vahva enemmistö. Tuomioistuinviraston päivittäistä toimintaa johtaisi ylijohtaja, jonka johtokunta nimittää.
3. Tehtävien siirtämisestä huolimatta oikeusministeriölle kuuluisi edelleen ministeriön yleinen hallinnonalan vastuu (perustuslaki 68 § 1 momentti) tuomioistuinlaitosten toiminnasta mukaan lukien tuomioistuinlaitosten toiminnasta koskeva säädösvalmistelu ja talousarvio- ja kehysvalmistelu. Kaikki tuomioistuinlaitosten toiminnasta koskevat asiat, joista valtioneuvosto tai tasavallan presidentti päättää, valmistellaan myös vastaisuudessa oikeusministeriössä ja esitellään sieltä. Oikeusministeriön rooli olisi myös merkittävä koko hallinnonalaan koskevilla horisontaalisilla kysymyksillä, kuten tietohallintoa ja toimitilaa koskevilla asioilla.

4. Tuomioistuinvirasto tulisi toimimaan yhteistyössä tuomareiden koulutuslautakunnan kanssa koulutusta koskevista asioista. Viraston perustaminen ei vaikuttaisi tuomarivalintalautakunnan asemaan.
5. Tuomioistuinviraston perustamiselle voidaan esittää kolmenlaisia syitä. Ensinnäkin se vahvistaa tuomioistuinten riippumattomuutta, kun tuomioistuinten ylläpitotehtävät eivät suoraan kuulu poliittisesti johdetulle ministeriölle. Toiseksi tällainen erityisviranomaisen kykenee ministeriötä paremmin palvelemaan tuomioistuimia ja ottamaan niiden tarpeet huomioon. Kolmanneksi ylläpitotehtävien siirtäminen pois ministeriöltä vastaa myös valtion keskushallinnon yleisiä kehittämisperiaatteita. Oikeusministeriön hallinnonalalla syyttäjälaitosta, ulosottolaitosta ja rangaistusten täytäntöönpanoa varten on omat keskushallinnot ja tällaista suunnitellaan oikeusaputoimintaa varten.

Kansainvälistä taustaa

6. Tuomioistuinvirasto olisi rakenteeltaan ”tuomioistuinneuvosto” (Council of Judiciary, Conseil judiciaire), koska sen päättävä elin on kollegiaalinen, tuomarienemmistöinen johtokunta. Tällaisia tuomioistuinneuvostoja on lukuisissa valtioissa ympäri maailmaan. Niiden tehtävät, rakenne ja asema sekä toimivalta saattavat kuitenkin vaihdella paljonkin eri valtioissa. Todettakoon, että kaikissa muissa pohjoismaissa tuomioistuinlaitosten ylläpitotehtäviä varten on oma virasto. Islannissa, Norjassa ja Tanskassa tämä virasto tai sen johtoelin on järjestetty kollegiaalisen neuvoston muotoon (”tuomioistuinneuvosto”), kun taas Ruotsissa virasto (Domstolverket) on normaalin valtiorakenteen mukainen päällikkövirasto, josta ei ole edes säädetty laissa.
7. Huomattava on, että mitkään kansainväliset ihmisoikeusasiakirjat (sopimukset tai suositukset) eivät edellytä tuomarineuvoston perustamista. Tuomioistuinten riippumattomuuden vaatimus voidaan tuomioistuinten keskushallintoa järjestettäessä toteuttaa eri tavoin. Erilaisia malleja onkin lukuisia.

Toimikunnan työstä

8. Hallituksen esitys perustuu oikeusministeriön asettaman toimikunnan mietintöön (23/2017). On huomattava, että toimikunnan toimeksiannossa useat olennaiset perusratkaisut oli jo linjattu. Laajapohjaisen toimikunnan työ (2016-2017) oli perusteellista. Toimikunta kuuli kaikkia niitä ministeriöitä tai ministeriöiden yksiköjä taikka virastoja, joita uuden viraston perustaminen saattoi koskea tai joilla oli sen edellyttämää asiantuntemusta. Toimikunta järjesti perustuslakikysymysten arviointia varten tammikuussa 2017 valtiosääntökuulemisen, jossa useat valtiosääntöasian esittivät näkemyksensä hankkeeseen liittyviin perustuslakikysymyksiin.
9. Toimikunnan työjaosto tutustui syksyllä 2016 Ruotsissa, Norjassa, Tanskassa sekä Hollannissa sikäläisten tuomioistuinvirastojen toimintaan sekä keskusteli paitsi viraston myös oikeusministeriöiden, korkeimpien oikeuksien, ylioikeuksien ja alioikeuksien edustajien kanssa monipuolisesti virastojen toimintaan liittyvistä kysymyksistä. Yleinen vaikutelma oli, että järjestelmään oltiin eri tahoilla tyytyväisiä ja että sille ei nähty mitään realistista vaihtoehtoa. (Tiedossa tosin on, että Ruotsissa tuomarikunta haluaisi muuttaa viraston päällikkövirastosta Norjan ja Tanskan tapaiseksi tuomioistuinneuvostoksi.)
10. Nämä neljä maata tarjosivat myös vertailtavia malleja. Kuten edellä todettu, Ruotsissa virasto on päällikkövirasto. Hollannissa taas neuvostossa on vain neljä määräaikaista jäsentä, jotka ovat

virastossa toimivia päätoimisia ammattijohtajia. Norjassa ja Tanskassa johtokunnat ovat varsin laajapohjaisia, jolloin viraston johtajan asema näytti varsin vahvalta. Hollannissa ja Ruotsissa virastoilla on huomattava henkilöresurssit; Norjassa ja Tanskassa henkilöstön määrä oli pienempi, n.100). Ruotsissa ja Norjassa virasto on hajasijoitettu (Jönköping, Trondheim), kun taas Tanskassa ja Hollannissa se sijaitsee pääkaupungissa.

Eräitä yleisiä näkökohtia

11. Yleisesti ottaen tuomioistuinviraston perustamisen voidaan katsoa vahvistavan tuomioistuinten perustuslain mukaista (3 § 3 momentti 21 §) riippumattomuutta ja tällaisena asia näkyy myös ulospäin. Ehdotus vastaa pitkälti Tanskan ja Norjan malleja. Ehdotus turvaa viraston riittävän riippumattomuuden suhteessa toimeenpanovaltaan, etenkin valtioneuvostoon ja sen oikeusministeriöön. Tuomioistuimen johtokunnan jäsenistä tuomareilla on vahva enemmistö (kahdeksasta kuusi) ja tuomioistuimet nimeävät itse edustajansa johtokuntaan. Johtokunta eikä valtioneuvosto nimeä ylijohtajan. Viraston tehtävät on laissa säädetty eikä valtioneuvostolla tai ministeriöllä ole toimivaltaa antaa virastolle ohjeita tai määräyksiä. Oikeusministeriölle jäisi edelleen, ainakin toistaiseksi, VES- ja virkajärjestelytoimivalta, sekä koko hallinnonalalla ulottuvaa toimivaltaa horisontaalisissa asioissa (esim. tietohallintoasiat, toimitila ja yleinen hallinnonalan henkilöstöhallinto).
12. Virastolle ei ole tulossa mitään sellaisia tehtäviä tai toimivaltuuksia, jotka suoranaisesti voisivat merkitä puuttumista tuomioistuinten toimintaan riippumattomuuden vaarantavalla tavalla. On kuitenkin huomattava, virasto on osa toimeenpanovaltaa, ja viraston sekä tuomioistuinten välillä saattaa esiintyä samanlaisia tuomioistuinten rakenteelliseen riippumattomuuteen liittyviä jännitteitä kuin tuomioistuinten ja oikeusministeriön välillä. Toisaalta perustuslain säännökset turvaavat tuomioistuinten riippumattomuutta myös perustettavaa virastoa kohtaan. Tuomioistuinten riippumattomuutta korostetaan ja täsmennetään myös voimassa olevassa tuomioistuinlaissa (1 luku 3 ja 4 §). Esityksessä ehdotetaan lisäksi otettavaksi 19 a lukuun nimenomainen säännös siitä, että tuomioistuinviraston on otettava toiminnassaan huomioon tuomioistuinten riippumattomuus (3 § 1 momentti). Tämäkin säännös osaltaan turvaa tuomioistuihin ja estää sen, että viraston ote tuomioistuihin kohtaa muodostuisi liian vahvaksi tai ohjaavaksi.
13. On kuitenkin syytä korostaa, että viraston perustaminen ei itsessään takaa hyvää keskushallintoa. On tärkeää, että virastoon tulee osaava, yhteistyökykyinen ja näkemyksellinen johtokunta, että viraston palvelukseen löytyy sitoutunutta ja ammattitaitoista henkilöstöä sekä että viraston resurssit ovat riittävät. Mikään näistä ei ole itsestään selvyyttä. Kuluu myös varmasti aikaa siihen, että uusi virasto saa toimintansa täysipainoisesti ja laadukkaasti käyntiin. Virastolta ei ole myöskään syytä asettaa liiallisia odotuksia, etenkin asiassa, jossa sillä ei ole päävastuuta (esim. tuomioistuinten rakenneuudistus).
14. Virastolle sen toiminnan alkuvaiheessa suunnitellut henkilöstöresurssit ovat vähäiset verrattuna esimerkiksi pohjoismaihin ja Hollantiin. Useista syistä vertailutiedot eivät ole kuitenkaan yhteismitallisia. Nyt suunnitellulla väkimmäällä kyetään hoitamaan viraston perustehtävät eikä toiminnan alkuvaiheessa tehtäväkuvien ollessa selkiytymättömiä isomman henkilöstömäärän työllistäminen järkevällä tavalla ole välttämättä edes mahdollista. Ajan kuluessa etenkin erilaisten kehityshankkeiden myötä henkilöstötarve varmaankin kasvaa.

15. Tässä yhteydessä on painokkaasti torjuttava se hallituksen esityksestä ilmenevä näkemys, että tuomioistuinviraston perustamisella voitaisiin vähentää tuomioistuinten omaa hallintohenkilökuntaa. Hallituksen esityksen mukaan esitys ”mahdollistaisi tuomioistuinten hallintotehtävien keskittämisen vastaisuudessa, jos Tuomioistuinvirasto arvioisi sen tarkoituksenmukaiseksi ja niin päättäisi”. Lisäksi esityksen mukaan ”kaikkia tehtäviä ei ole tarkoituksenmukaista keskittää Tuomioistuinvirastolle, vaan osa tehtävistä on jatkossakin perusteltua hoitaa tuomioistuimissa” (s. 41). Näistä perustelulausumista saa sen – virheellisen – käsityksen, että hallintotehtäviä olisi merkittävässä määrin siirrettävissä tuomioistuimilta tuomioistuinvirastolle. Mieleeni ei itse asiassa tule tällä hetkellä mitään hallintotehtävää, joka olisi näin siirrettävissä (lukuun ottamatta nimitysasioiden ansioyhdistelmien teknistä laatimista). Tuomioistuinviraston perustaminen tulee päinvastoin lisäämään tuomioistuinten tehtäviä, kun keskushallinnon aktivoitumisen myötä tuomioistuimille tulee entistä enemmän erilaisia kyselyjä sekä selvitys- ja toimenpidepyyntöjä ja kun tuomioistuinten yhteistyö keskushallinnon kanssa tiivistyy. Tuomioistuinviraston perustaminen ei siis ole tältäkin osin mikään säästöhanke.

Johtokunnan jäsenmäärä ja tuomarijäsenien nimeäminen

16. Toimikunnassa eniten keskustelua aiheuttaneet kysymykset koskivat johtokunnan kokoonpanoa ja jäsenten nimeämismenettelyä. Keskusteltavana oli erityisesti suppeamman ja laajemman johtokunnan vaihtoehdot. Suppeamman johtokunnan (vrt. Hollanti) etuna on johtokuntatyön tehokkuus, tiiviys ja joustavuus. Laajemman johtokunnan malliin päädyttiin ennen kaikkea siksi, että näin saadaan kaikkien tuomioistuinryhmien (molemmat korkeimmat oikeudet, hovioikeudet, kärjäoikeudet, hallinto-oikeudet, erityistuomioistuimet) edustus (6) johtokuntaan. Tämän katsottiin olevan omiaan lisäämään tuomioistuinten ja tuomareiden luottamusta tuomioistuinvirastoon etenkin sen toiminnan alkuvaiheissa. Toimikunnassa pidettiin mahdollisena, että ajan oloon kokemuksen kertyessä johtokunnan kokoonpanoa voitaisiin muuttaa suppeammaksi. Tämä on mielestäni järkevä ja realistinen lähtökohta.
17. Keskustelua herätti erityisesti myös kysymys siitä, miten muut kuin korkeimpien oikeuksien tuomarijäsenet nimettäisiin. Ehdotuksen mukaan kärjäoikeuksista ja hovioikeuksista valittaisiin ilmoittautumisten perusteella kummastakin yksi tuomari, joista toisen olisi oltava päällikkötuomari ja toisen muu tuomari (ns. ”rivituomari”). Vastaavasti hallinto-oikeuksista ja erityistuomioistuimista valittaisiin kaksi tuomarijäsentä, joista toisen olisi oltava päällikkötuomari. Ehdotuksen mukaan nimeämisestä päättäisivät yleisten tuomioistuinten päällikkötuomarit (5+20) osaltaan keskenään sekä hallinto- ja erityistuomioistuinten päällikkötuomarit (6+3) osaltaan keskenään erilaisten konsultaatioiden jälkeen.
18. Tämä ehdotus perustuu mm. seuraaville näkökohdille: valintamenettely edellyttää tuomioistuinten ja tuomarien kesken perusteellista keskustelua johtokunnan tehtävistä ja jäsenelle asetettavista kriteereistä; yhteistyö valintavaiheessa luo pohjaa myös tulevalle yhteistoiminnalle ja sitoutumiselle. Konsultaatioiden avulla voidaan myös ottaa huomioon se, että johtokunnan tuomarijäsenet edustavat tuomioistuinlaitosta monipuolisesti (sukupuoli, maantieteellinen jakautuminen, kaksikielisyys, tuomioistuinten koko). Päällikkötuomarit tuntevat väkensä ja he voivat siten myös arvioida ilmoittautuneiden tuomarijäsenten yhteistyökykyä ja muita tarvittavia ominaisuuksia. Nimeämismenettely on monivaiheista mutta näin sen ilmoitettiin olevan myös Hollannissa, jossa ”johtokunnan jäsenten nimeämistä edeltävät laajat konsultaatiot”. Norjassa oikeusministeriö käy lain perusteella ilmeisesti vastaavalla tavalla konsultaatioita tuomioistuinten ja tuomareita edustavien tahojen kanssa johtokunnan jäsenvalinnasta.

Keskeiset muutokset toimikunnan esittämään

19. Hallituksen esitys poikkeaa ainakin kolmessa kohdassa toimikunnan mietinnöstä. Ehdotuksen mukaan johtokunnassa ei olisi asianajajien edustusta, ylijohtajan kelpoisuusehtona olisi lakimiestutkinto eikä VES- toimivalta ja virkajärjestelyoikeus ainakaan tässä vaiheessa siirtyisi oikeusministeriöltä virastolle. Näistä on seuraavassa syytä lausua.
20. (Asianajajien edustus) Ihmisoikeuselinten suositusten mukaan tuomioistuinneuvostossa enemmistön tulisi olla tuomareita mutta kokoonpanossa pitäisi olla myös muun yhteiskunnan edustus. Hallituksen esityksen mukaan kahdeksasta jäsenestä vain yksi on tuomioistuimen ulkopuolinen. Tämä on kovin vähän, ja vaarana on, että muun yhteiskunnan ääni ei kuulu johtokunnassa riittävästi. Todettakoon, että Norjassa johtokunnassa on tuomioistuinlaitoksen ulkopuolisina jäseninä *kaksi asianajajaa* ja kaksi parlamentin nimeämää jäsentä sekä Tanskassa *asianajaja* ja kaksi jäsentä, joilla on erityistä asiantuntemusta johtamisesta ja yhteiskunnasta.
21. Toimikunnan ehdotuksen mukaan johtokuntaan olisi kuulunut myös asianajaja. On painavia syitä kannattaa asianajajien jäsenyyttä. Asianajajat tuovat johtokuntatyöhön erittäin tarpeellista kokemusta ja näkemystä siitä, miten tuomioistuimet toimivat ja miten tuomioistuinten toimintaa tulisi kehittää. Asianajajat välittävät myös tuomioistuinvirastolle hyödyllistä tietoa siitä, mitä kokemuksia asiakkailla on tuomioistumista. Asianajajat edustavat monipuolisesti eri asianosaisryhmiä eikä heillä ole siten minkään asianosaisryhmän erityistä etua ajettavanaan. Asianajajat ajavat asioita kaikissa tuomioistuimissa, joten heidän kokemuspäirinsä tuomioistuinlaitoksesta on laaja. Olettaisin, että asianajaja johtokunnan jäsenenä voi toimia tasapainottavana tekijänä eri tuomioistuinryhmien edustajien välillä. Asianajajilla saattaa myös oman työnsä puolesta olla hyödyllistä organisaatioiden ja taloudellisten kysymysten tuntemusta. Sitä väitetä, että asianajajan osallistuminen valtion viraston johtokunnan jäsenenä tuomioistuinten määrärahoista päättämiseen voisi olla ongelmallista tuomioistuinten riippumattomuuden kannalta, on kovin vaikea ymmärtää.
22. (Ylijohtajan kelpoisuusvaatimus) Viraston ylijohtajan kelpoisuusvaatimuksena tulisi olla toimikunnan ehdotuksen mukaisesti ylempi korkeakoulututkinto, mikä lienee yleinen vaatimus valtion virastojen ylimmissä johtotehtävissä oleville. Valtakunnansyyttäjän ja valtakunnanvoudin kelpoisuusvaatimukset eivät ole tässä vertailukelpoisia, koska valtakunnansyyttäjä on itsekin syyttäjä ja valtakunnanvoudi on ulosottomies, ja he johtavat syyttäjiä ja vouteja.
23. Tuomioistuinviraston ylijohtaja ei johda tuomareita eikä tuomioistumia vaan tuomioistuinvirastoa. Muutkin ylemmät kuin oikeustieteelliset korkeakoulututkinnot voivat tarjota riittävän opillisen perustan viraston menestykselliseen johtamiseen. Ei ole järkevää kelpoisuusvaatimuksilla rajoittaa pätevän hakijakunnan piiriä, joka tuskin muutenkaan on kovin laaja. Ylijohtajaa nimitettäessä voidaan riittävästi ottaa huomioon muiden seikkojen ohella se, mikä merkitys korkeakoulututkinnolle on annettava. Viraston johtamisessa päähuomiossa ovat yleiset johtamistaidot ja kyky strategiseen ajatteluun ja toimintaan. Hallituksen esityksessä esitetty väite, että ”ylijohtajalla on kyky ymmärtää ja hallita vaativia ja laajoja oikeudellisia kysymyksiä”, tuskin voi pitää paikkansa. On huomattava, että viraston johtokunnassa oikeustieteellisen koulutuksen saaneet tuomarit ovat vahvasti edustettuina ja suurella todennäköisyydellä johtokunnan puheenjohtaja on aina tuomari. Myös virastossa on useissa keskeisissä asiantuntijatehtävissä varmasti lakimiehiä. Virastolla on siis joka tapauksessa vahvaa oikeudellisen koulutuksen tuomaa

asiantuntemusta. Ehdotettu virastomalli muistuttaa eniten Tanskan järjestelmää. Todettakoon, että Tanskassa tuomioistuinviraston päällikkönä on jo toista kertaa muu kuin lakimieskoulutuksen saanut pääjohtaja enkä ole kuullut, että tästä olisi aiheutunut ongelmia.

24. (VES-toimivalta ja virkajärjestelyoikeus). Viraston tehtävät siirrettäisiin tuomioistuinvirastolle toimikunnan ehdottamalla tavalla, lukuun ottamatta tuomioistuinlaitoksen virkoja koskevaa VES- ja palkkatoimivaltaa sekä virkajärjestelyoikeuksia. Tämä muutos on selkeä heikennys ja se vaikeuttaa merkittäväällä tavalla viraston sekä tuomioistuinten välistä yhteistyötä. Näiden toimivaltuuksien käyttö on osa tuomioistuinviraston perustehtävää eli tuomioistuinten toimintaedellytyksistä huolehtimista. Asioiden jääminen oikeusministeriöön on myös vastoin sitä tavoitetta, että valtioneuvoston ja sen ministeriöiden tulisi keskittyä nimenomaan strategiaan kysymyksiin. On huomattava, että oikeusministeriön käsiteltäväksi jäisi ehkä huomattava määrä tuomioistuinlaitoksen yksittäisiä virkamiehiä koskevia rutiiniluonteisia palkkausoasioita. Tuomioistuimet joutuisivat siten edelleen asioimaan erikseen oikeusministeriön kanssa, jollei asioita hoideta oikeusministeriöön mitä ei voida pitää perusteltuna. Voidaan sanoa, että tuomioistuinviraston perustamisesta huolimatta tilanne huononee nykyisestään, kun tuomioistuinten resurssihallintoon kuuluvat tehtävät näin epätarkoituksenmukaisella tavalla hajautuvat. Jos Ves-toimivallan ja virkajärjestelyoikeuksien siirtoa ei voida toteuttaa heti esitysluonnoksessa mainituista syistä, pitäisi siihen pyrkiä mahdollisimman pikaisesti. Kysymyshän ei ole lakiehdotuksen sisältöön vaikuttavasta seikasta.

Asessoria koskeva nimitystoimivallan tarkistus

25. Esitysehdotuksen yhteydessä ehdotetaan muutettavaksi myös tuomioistuinlain 18 luvun säännöksiä, jotka koskevat asessorin virkaa koskevaa nimitysvaltaa, kun asessori keskeyttää toimikautensa virkavapauden vuoksi. Nimitystoimivaltaa siirrettäisiin korkeimmilta oikeuksilta asianomaisille tuomioistuimille. Muutos on tarpeellinen. Etenkin asessoriksi nimitettyjen perhevapaasta johtuvat virkavapaudet voivat usein keskeyttää asessorin kolmivuotisen toimikauden, jolloin asessori on nimitettävä tämän kolmivuotiskauden jälkeen vielä siksi ajaksi, joka häneltä on jäänyt kolmesta vuodesta puuttumaan. Ei ole tarkoituksenmukaista, että tämä nimitys menee enää korkeimpien oikeuksien päätettäväksi, koska asessorin nimitys on jo tehty eikä jatkosta päättämiseen liity enää nimitysharkintaa.
26. Tuntuu kuitenkin siltä, että säännösehdotusta laadittaessa asioita ei ole kaikilta osilta mietitty loppuun. Säännökset toimivat siinä perustilanteessa, jossa asessori suorittaa kolmen vuoden toimikautensa samassa tuomioistuimessa. Huomattava kuitenkin on, että asessori voi kolmen vuoden toimikaudestaan suorittaa kolmannen vuoden muussakin tuomarintehtävässä tai ylimpien tuomioistuinten esittelijänä (tuomioistuinlaki 18 luku 1 § 2 momentti). Lakiehdotuksen perustelujen mukaan keskeytyksen jälkeinen nimitys tehtäisiin siihen tuomioistuimeen, jossa ohjelma on keskeytynyt, esimerkiksi käräjäoikeuteen. Tilanne voi kuitenkin olla se, että asessori on nimitetty tähän määräaikaiseen käräjätuomarin (tai esimerkiksi esittelijän) virkaan vain muutamaksi kuukaudeksi, mihin laki ei aseta estettä. Nyt ehdotetussa muodossa säännös velvoittaisi päällikkötuomarin nimittämään asessorin käräjätuomariksi koko jäljellä olevaksi ajaksi eli mahdollisesti pitemmäksi ajaksi kuin hänet oli alun alkaen nimitetty. Voi myös olla niin, että sellaista (esimerkiksi määräaikaiseksi perustettua) virkaa ei ole enää olemassa tai käytössä asessorin keskeytymisen päätyttyä.

27. Nimitystoimivaltaa koskeva säännös ei siis voi tällä tavoin laajentaa asessorin virassapysymysoikeutta muussa kuin asessorin virassa. Sääntelyn tarkoituksena voi olla siten vain taata asessorille oikeus kolmen vuoden toimikauden loppuun suorittamiseen siinä tuomioistuimessa, johon hänet on nimitetty asessoriksi. Asessorista itsestään riippuu, haluaako hän keskeytymisen jälkeen jatkaa muussa tuomioistuimessa. Todettakoon vielä, että kun asessori nimitetään kahden asessorivuoden jälkeen muuhun tuomarin virkaan, esimerkiksi käräjätuomariksi, nimitystoimivalta on jo muutenkin käräjäoikeudella itsellään, koska kysymys ei ole asessorin virasta. Korkeimmat oikeudet nimittävät muutenkin esittelijänsä itse, nyt ehdotuksen mukaan nimitysvalta siirtyisi esimerkiksi korkeimman oikeuden osalta vain täysistunnolta presidentille, jos häntä tässä yhteydessä pidetään ”päällikkötuomarina” .
28. Huomautettakoon vielä, että tuomareiden nimitystoimivalta on laissa vakiintuneesti tuomioistuimilla eikä päällikkötuomarilla. Tuomioistuimen päätösvaltaa koskevista säännöksistä seuraa, kuka tai mikä toimitelin tuomioistuimessa käyttää nimitystoimivaltaa. Laissa ei siten pitäisi säätää päällikkötuomarin vaan asianomaisen tuomioistuimen nimitystoimivallasta. Tuomioistuinlain 18 luvun 5 §:n 3 momentti voisi kaiken kaikkiaan kuulua siis seuraavasti: ”Se tuomioistuin, jossa asessorin virka on, voi nimittää asessorin tämän hakemuksesta keskeytyksen päätyttyä asessorin virkaan jäljellä olevaa toimikautta vastaavaksi ajaksi asessorin nimityksestä säädetyn estämättä ja virkasuhdetta haettavaksi julistamatta”.
29. Tuomioistuinlain 18 luvun 5 §:n 1 momentin viimeistä virkettä koskeva säännösehdotus on tarpeeton ja harhaanjohtava. Siitä saa sen käsityksen, että jos esim. hovioikeuden asessori keskeytyksen jälkeen palaa asessoriksi hovioikeuteen, hän ei voisi kahden vuoden jälkeen suorittaa muista poiketen jäljellä olevaa vuoden koulutusohjelmaa muussa tuomioistuimessa. Tällaisena säännöstä voidaan pitää jopa perustuslain syrjintäkiellon vastaisena. Viimeistä virkettä koskeva muutos tulisi poistaa.